

ЗАСАДИ ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННЮ В КОНТЕКСТІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Анотація. Стаття присвячена визначенню основних засад делегування повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування. У межах цієї проблеми проведено аналіз наукових позицій стосовно тлумачення поняття «децентралізація» та здійснено їх поділ на класичний та некласичний підходи. Досліджено теоретичні аспекти визначення поняття «делегування повноважень» та його особливостей. Проаналізовано законодавче закріплення делегування повноважень органам місцевого самоврядування та перелік таких повноважень згідно з нормами національного та міжнародного законодавства. Для встановлення основних критеріїв, що повинні бути враховані при делегуванні повноважень, використано теоретичні напрацювання дослідників у цій сфері. З метою подальшого вдосконалення цього процесу та його засад виокремлено основні напрями для успішного впровадження реформ у сфері децентралізації.

Ключові слова: делегування повноважень, децентралізація, органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади, засади, критерій, реформування місцевого самоврядування.

Morozov Yaroslav

Yaroslav Mudryi National Law University

FUNDAMENTAL TENETS OF DELEGATING OF AUTHORITIES TO LOCAL SELF-GOVERNMENT IN THE CONTEXT OF DECENTRALIZATION

Summary. The article is dedicated to the determination of the key tenets of delegating of authorities of the bodies of executive authority to the bodies of local self-government. The relevance of the research is based on decentralization processes in Ukraine. In this framework, the analysis of scientific proposals concerning the interpretation of «decentralization» is conducted. These proposals are differentiated into classical and non-classical approaches, which describe basic points of decentralization and particular aspects of its realization. Consequently, the theoretical aspects of the definition of «delegating of authorities» and its features are investigated. The research provides various interpretations of this term, which reflect its ambiguity in the scientific literature. The article analyzes the regulation of delegation of authorities to the bodies of local self-government by national legislation embodied in the Constitution of Ukraine and the Laws of Ukraine. The list of authorities that can be delegated is provided and the necessary corrections for it are outlined. Besides, the norms of the European Charter of Local Self-Government are examined to emphasize the international standards concerning the article's main problem. Based on the great importance of effective execution of delegated authorities the article investigates specific tenets of delegation. Therefore, the theoretical approaches of the scientists are used in order to determine the main criteria that should be taken into account in the process of delegating of authorities. These criteria must ensure the efficient realization of delegated authorities by the bodies of local self-government. With the purpose of further improvement of this process, the research highlights the main ways of successful implementation of reforms in the sphere of local self-government. Summing up, the universal approach for delegating of authorities is put forward. It proposes the scientific research of social relations as the tool that would define the necessity of regulation of certain spheres of social affairs. The conclusion accentuates on the need of further research concerning delegating of authorities to the bodies of local self-government.

Keywords: delegation of authorities, decentralization, bodies of local self-government, bodies of executive authority, tenets, criteria, reformation of local self-government.

Постановка проблеми. Проблема делегування повноважень органам місцевого самоврядування та їх здійснення є досить актуальною для сучасної України. Постає необхідність аналізу цієї проблеми як складової проведення реформ у сфері децентралізації. Вкрай важливим є дослідження стосовно визначення засад делегування повноважень органам місцевого самоуправління та їх виконання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження децентралізації та делегування повноважень місцевому самоврядуванню відображено у працях таких вчених і дослідників, як І.В. Пінчук, П.А. Трачук, Т.О. Карабін, В.І. Борденюк, А.М. Онупрієнко, С.Г. Серьогіна та ін. Попри значну кількість напрацювань у цьому напрямку, залишається потреба у подальших дослідженнях, метою яких є вдосконалення та вирішення актуальних проблем

реформування місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Для розв'язання поставленої проблеми необхідно встановити комплекс критеріїв, що визначатимуть доцільність та ефективність делегування повноважень. Ця потреба зумовлена невичерпним та неоднорідним характером таких критеріїв у науковій літературі.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є теоретико-правовий аналіз процесу делегування повноважень центральними органами виконавчої влади муніципальній владі в Україні. У рамках дослідження необхідно з'ясувати місце делегованих повноважень у сфері децентралізації влади та визначити подальші кроки щодо вдосконалення засад їх передачі органам місцевого самоврядування та реалізації.

Виклад основного матеріалу. Реформування місцевого самоврядування у межах децентралізації є досить актуальним питанням для сучасної України, адже воно спрямоване на забезпечення доступності та якості публічних послуг, досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, створення необхідних матеріальних, фінансових та організаційних умов для ефективної реалізації органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень [1]. Успішне впровадження реформи та механізму її реалізації не тільки вдосконалив систему державного управління, а й сприятиме кращому забезпеченню потреб громадян на територіальному рівні. Це основна мета децентралізації.

Перш, ніж перейти до розгляду основного питання, слід надати визначення поняття «децентралізація». Децентралізація – система управління, за якої частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоуправління; розширення прав низових органів управління» [2]. З'ясовуючи значення цього терміна у науковій літературі, необхідно звернути увагу на різноманітність його тлумачення. Зокрема, можна розділити погляди науковців щодо цього питання на два типи – класичний, який відповідає наведеному вище визначенню, та не-класичний.

Наприклад, до першого типу слід віднести визначення І.В. Пінчука: «Децентралізація – це процес перерозподілу або диспергування функцій, повноважень людей або речей від центрального управління» [3]. Сюди також відносимо позицію П.А. Трачука, згідно з якою децентралізація характеризує процес трансформації механізму реалізації владних повноважень у системі публічної адміністрації, яка складається з керуючої підсистеми (суб'єкти управління), керованої підсистеми (об'єкти управління) і взаємодії суб'єктів та об'єктів управління. Відповідно, децентралізація публічної влади як універсальне явище відображає процеси перерозподілу повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування [4, с. 185].

З іншого боку, Т.О. Карабін вказує, що «адміністративна децентралізація характеризується трьома способами передачі повноважень від центрального органу та їх розподілу між субнаціональними владними суб'єктами: «деконцентрація», «делегування» та «деволюція» [4, с. 55].

Виходячи з вище викладеного, слід зазначити, що під децентралізацією розуміється формування органів, що здійснюють управління територіальними частинами держави незалежно від центральних органів. Відповідно, децентралізація передбачає певну самостійність територіальних органів з точки зору їх повноважень [5]. Ця самостійність пов'язується із вже наявними повноваженнями відповідних територіальних органів, що знаходяться у їх виключній компетенції, та з наділенням їх повноваженнями виконавчих органів влади у формі делегування цих повноважень.

Для детального розуміння поняття делегування повноважень, доцільно звернутися до наукової літератури. Серед підходів до визначення

цього терміна слід виокремити позиції наступних науковців та дослідників. Наприклад, на думку І.В. Пінчука, делегування означає підпорядкування передачі відповідальності за прийняття рішень, фінанси й реалізацію певних державних функцій у напіваавтономних установах [3].

У свою чергу В.І. Борденюк вважає, що делегування повноважень не є формою їх повної передачі на рівень тих органів, яким вони делегуються. Тобто, ці повноваження залишаються у компетенції відповідних органів, які не тільки контролюють їх виконання, а у разі незадовільного виконання можуть у будь-який момент відкликати їх [6].

Паралельно слід зазначити, що в основі цього процесу лежить принцип «*delegate potestas non potest delegate*», згідно з яким наголошується на формотворючому характері делегування. Тобто, його результатом буде поява нової компетенції поруч із попередньою. Отже, об'єкт делегування отримує не стільки компетенцію, скільки право розпоряджатися нею [7].

Т.О. Карабін розглядає делегування як процес перерозподілу влади та відповідальності у місцеві органи управління [8]. Крім того, делегування повноважень місцевому самоврядуванню є тим інститутом, що дозволяє підвищити якість публічно-правового управління та наблизити територіальний рівень надання адміністративних послуг до їх споживачів [9].

Делегування повноважень місцевому самоврядуванню закріплено на законодавчому рівні, зокрема у статті 143 Конституції України: «Органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади. Держава фінансує здійснення цих повноважень у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України або шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків, передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності» [10].

Закон України «Про місцеве самоврядування», у свою чергу, закріплює згадане положення Основного Закону статтею 16, яка також визначає підконтрольність органів місцевого самоврядування відповідним органам виконавчої влади з питань здійснення делегованих їм повноважень. Крім того, у пункті «б» статті 28 Закону визначено перелік таких повноважень. До них відносять здійснення відповідно до закону контролю за дотриманням зобов'язань щодо платежів до місцевого бюджету на підприємствах і в організаціях незалежно від форм власності; здійснення відповідно до закону контролю за дотриманням цін і тарифів; сприяння здійсненню інвестиційної діяльності на відповідній території [11].

Досить важливим аспектом при делегуванні повноважень місцевому самоврядуванню є забезпечення його органів необхідними та достатніми ресурсами як організаційного, так і матеріального характеру. Відсутність матеріальної або організаційної бази унеможливить виконання тих чи інших делегованих повноважень. Необхідність у забезпеченні відповідними ресурсами органів, яким делегуються певні повноваження, логічно впливає з положень Європейської хартії місцевого самоврядування, у якій зазначено,

що «обсяг фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування відповідає повноваженням передбаченим конституцією або законом» [12].

Виходячи з цього, делеговані повноваження розглядаємо як ті, що не є базовими для органів місцевого самоврядування, адже не надані їм Конституцією. З цього приводу А.М. Нікончук зазначає, що «делегованими є повноваження, які первісно закріплені за відповідним органом законом чи іншим нормативно-правовим актом, виконувати які він має право в силу того ж закону і передавати менш повноважним органам, у тому числі і органам місцевого самоврядування» [13].

Відповідно, при передачі певних повноважень цим органам, їх необхідно забезпечити відповідними умовами для їх ефективної реалізації. Погоджуємося з думкою А.М. Онупрієнко, що передаючи матеріальні та фінансові засоби для виконання делегованих повноважень, слід враховувати їх домірність переданим повноваженням і достатність для їх реалізації. Саме від достатності цих засобів залежатимуть межі реалізації даних повноважень відповідними органами [14].

Слід відзначити, що шляхом делегування своїх повноважень територіальним органам, держава підвищує ефективність їх виконання на місцевому рівні. Згідно з частиною 5 статті 4 Європейської хартії місцевого самоврядування, органи місцевого самоврядування мають право пристосовувати свою діяльність щодо здійснення делегованих їм повноважень до місцевих умов [12]. Інакше кажучи, ці органи мають можливість здійснювати надані їм державою повноваження з урахуванням інтересів місцевого населення. За допомогою делегування досягається можливість швидкого реагування на процес урегулювання певних соціальних, економічних та інших відносин, що виникають у суспільстві на місцевому рівні, адже повноваження надаються тому органу, який може найкраще їх використати для досягнення найбільш позитивного результату [15].

Проте в даному аспекті важливою умовою є доцільність делегування, тобто цьому процесу повинні підлягати ті повноваження, що безпосередньо матимуть більшу користь та ефективність у разі їх здійснення саме на місцевому рівні. Недоцільна передача повноважень призведе до їх накопичення та неспроможності територіальних органів ефективно їх здійснювати, і внаслідок цього погіршиться якість вирішення питань місцевого значення. Як зазначає А. Новак, «для делегування повноважень вкрай необхідним є те, що воно не повинно здійснюватися задля “перекладання” тягаря з приводу вирішення тих чи інших соціально-економічних завдань на органи місцевого самоврядування. Головною метою делегування повинно бути найбільш повне забезпечення реалізації прав, свобод, законних інтересів громадян, підвищення ефективності діяльності щодо їх забезпечення» [9].

Аналізуючи впровадження реформ у сфері децентралізації, слід вказати на на напрями вдосконалення, зокрема ті, що безпосередньо стосуються засад делегування повноважень. По-перше, слід звернути увагу на розроблення та прийняття закону, що регулюватиме делегування повноважень від органів центральної влади до самоврядних органів влади на місцях. Цей закон повинен забез-

печити чітку, регламентовану законом процедуру делегування державних повноважень, окреслити коло суб'єктів, уповноважених делегувати повноваження та суб'єктів, уповноважених на їх виконання. Законом повинні регламентуватися права, обов'язки та заборони для цих суб'єктів, а також міра відповідальності за їх порушення, невиконання, або недотримання. Ці положення, на нашу думку, детально визначатимуть правовий режим делегування повноважень, що у свою чергу сприятиме зростанню ефективності та оптимізації цього процесу.

По-друге, як зазначає С.Г. Серьогіна, з Закону України «Про місцеве самоврядування» слід виключити переліки повноважень, які можуть делегуватись. Отже, предмет делегування доцільно передати на узгодження сторін. Водночас необхідно передбачити чіткий перелік державно-владних повноважень, які взагалі не можуть делегуватись від органів державної виконавчої влади органам місцевого самоврядування (так звані державні прерогативи). До них слід віднести повноваження у сфері забезпечення національної безпеки, охорони державної таємниці тощо [15].

По-третє, варто акцентувати увагу на практичній реалізації реформ у контексті децентралізації. Саме тому, з урахуванням соціальної спрямованості та добровільного характеру делегованих повноважень, безпосередньо процес делегування має супроводжуватися підписанням адміністративного договору [5]. Це сприятиме закріпленню принципу добровільності делегування конкретних повноважень та визначатиме конкретний перелік прав та обов'язків сторін, що підписали відповідний договір.

По-четверте, для вдосконалення механізму здійснення муніципальними органами делегованих їм державою повноважень необхідно запровадити обов'язкове (законодавче) і добровільне (договірне) делегування повноважень [16]. Тобто, передача повноважень повинна здійснюватись як на імперативних, так і на диспозитивних засадах. Це сприятиме оптимізації делегування повноважень та оперативності їх виконання органами, яким ці повноваження делегуватимуться.

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи дослідження поставленої проблеми, варто зазначити, що делегування державних повноважень органам місцевого самоврядування є важливим аспектом реформ у сфері практичного втілення децентралізації. Воно дозволяє підвищити ефективність державного управління шляхом територіального наближення органів, що безпосередньо здійснюють управління на місцях та надають певні послуги, до населення, яке і є споживачем цих послуг.

Головною метою делегування повноважень муніципальним органам влади є бездоганне забезпечення прав людини і громадянина. Відповідно, необхідно враховувати комплекс критеріїв, що сприятимуть досягненню зазначеної мети. Отже, слід акцентувати увагу на доцільності делегування повноважень, забезпеченні відповідних органів необхідними і достатніми для цього ресурсами; необхідно встановити чітку регламентацію усіх аспектів делегування повноважень, установити реалізацію цього процесу на договірних засадах з урахуванням прав

та обов'язків обох сторін; закріпити на законодавчому рівні перелік тих повноважень, що не можуть делегуватися центральними органами виконавчої влади.

На нашу думку, доцільно запропонувати підхід щодо визначення доцільності делегування повноважень місцевому самоврядуванню для його подальшого дослідження. Згідно з цим підходом, у разі необхідності вдосконалення регулювання певних суспільних відносин на місцевому рівні, слід проводити поглиблені дослідження, що сприятимуть їх подальшому врегулюванню. Тобто, перед тим, як делегувати певні державні повноваження місцевим органам стосовно конкретного питання, слід провести правову експер-

тизу суспільних відносин, що виникають на цьому рівні. Це робиться для того, щоб визначити, які повноваження доцільно делегувати муніципальним органам для вдосконалення соціального регулювання на місцях. Доцільність є важливим критерієм для ефективного делегування повноважень, а тому потребує відповідної уваги.

Отже, якість виконання делегованих повноважень органами місцевого самоврядування безпосередньо залежить від правової регламентації процесу делегування та співмірності таких повноважень до кваліфікації посадових осіб та матеріально-технічної бази відповідного органу. Відповідно, подальші дослідження у цій сфері є вкрай актуальними.

Список літератури:

1. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#n8> (дата звернення: 06.11.2019).
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / заг. ред. В.Т. Бусел. Київ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
3. Пінчук І.В. Децентралізація публічної влади як головний фактор для забезпечення сталого розвитку України: пошук спільних векторів. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць*. 2016. № 1/2 (29/30). С. 123–131.
4. Динис Г.Г., Карабін Т.О., Лазур Я.В., Менджул М.В. та ін. Упровадження децентралізації публічної влади в Україні: національний і міжнародний аспекти : монографія / за заг. ред. М.В. Савчина. Ужгород : ТИМПАНИ, 2015. 216 с.
5. Цит. за: Крупчан О. Формування компетенції місцевих органів публічної влади шляхом делегування повноважень. *Юридична Україна*. 2013. № 7. С. 14–19.
6. Борденюк В.І. Місцеве самоврядування і сфера виконавчої влади. *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. С. 230–242. URL: <http://www.apdp.in.ua/v24/34.pdf> (дата звернення: 10.11.2019).
7. Цит. за: Новак А.О. Делегування повноважень у механізмі децентралізації державної влади в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. Київ, 2017. № 5. С. 151–155.
8. Карабін Т.О. Проблеми децентралізації виконавчої влади в Україні та можливі напрями їх вирішення. *Форум права*. 2012. № 4. С. 439–444. URL: <http://arhive.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12ktoniv.pdf> (дата звернення: 05.11.2019).
9. Новак А.А. Принципи делегування органам місцевого самоуправління окремих повноважень органам виконавчої влади в Україні. *Legea si viata: Publica Gie itiin Gificopractică*. Moldova, 2016. № 8/2. С. 120–124.
10. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 05.11.2019).
11. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України № 280/97 від 21.05.1997 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 06.11.2019).
12. Європейська хартія місцевого самоврядування: Хартія, міжнародний документ від 15.10.1985 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036 (дата звернення: 06.11.2019).
13. Нікончук А.М. Теоретичні засади децентралізації влади в процесі розвитку місцевого самоврядування в Україні. *Право і безпека*. 2011. № 5. С. 5–8.
14. Онупрієнко А.М. Делегування державних повноважень місцевим органам влади: проблеми та перспективи. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Харків, 2006. Вип. 12. С. 179–188.
15. Серьогіна С.Г. Структурні та компетенційні проблеми організації місцевого самоврядування в Україні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування : Зб. наук. праць*. 2001. Вип. 1. С. 106–119.
16. Шпак Ю.В. Зарубіжний досвід регулювання делегованих повноважень органів місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 12. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1161> (дата звернення: 08.11.2019).

References:

1. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy (01.04.2014) Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vldy v Ukraini [Order of Cabinet of Ministers of Ukraine On approval of the Concept of reformation of authority of local self-government and territorial organization in Ukraine] № 333-r. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#n8> (accessed 6 November 2019).
2. Busel, V.T. (2005). Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy: 25000 [Great interpretative dictionary of modern Ukrainian language: 25000]. Kyiv; Irpin: Perun. (in Ukrainian)
3. Pinchuk, I.V. (2016). Detsentralizatsiia publichnoi vldy yak holovnyi faktor dlia zabezpechennia staloho rozvytku Ukrainy [Decentralization of public authority as the main factor for guarantee of constant development of Ukraine]. *Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo: zbirnyk naukovykh prats* [Political science. Sociology. Law: collection of scientific papers]. Visnyk NTUU "KPI", no. 1/2 (29/30), pp. 123–131.
4. Dynys, G.G., Karabin, T.O., Lazur, Y.V., Mendzhul, M.V., etc. (edited by Savchyn, M.V.) (2015). Uprovadzhennia detsentralizatsii publichnoi vldy v Ukraini: natsionalnyi i mizhnarodnyi aspekty: monografiya [Adoption of decentralization of public authority in Ukraine: national and international aspects: monography]. Uzhhorod: TIMPANI. (in Ukrainian)
5. Citation by: O. Krupchan (2013). Formuvannia kompetentsii mistsevykh orhaniv publichnoi vldy shliakhom delehuвання povnovazhen [Formation of competence of local bodies of public authority through delegation of authorities]. *Yurydychna Ukraina*: no. 7, pp. 14–19.

6. Bordeniuk, I.V. (2005). Mistseve samovriaduvannia i sfera vykonavchoi vlady [Local self-government and the sphere of executive authority]. *Aktualni problemy derzhavy i prava* [Urgent problems of government and law] (electronic journal), pp. 230–242. Available at: <http://www.apdp.in.ua/v24/34.pdf> (accessed 10 November 2019).
7. Citation by: A.O. Novak (2017). Delehuvannia povnovazhen u mekhanizmi detsentralizatsii derzhavnoi vlady v Ukraini [Delegating of authorities in the mechanism of decentralization of the governmental authority in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo* [Business, economy and law]. Kyiv, no. 5, pp. 151–155.
8. Karabin, T.O. (2012). Problemy detsentralizatsii vykonavchoi vlady v Ukraini ta mozhlyvi napriamy yikh vyrishennia [Problems of decentralization of executive authority in Ukraine and possible ways of their solution]. *Forum prava* [Forum of law] (electronic journal), no. 4, pp. 439–444. Available at: <http://arhive.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12ktoniv.pdf> (accessed 5 November 2019).
9. Novak, A.A. (2016). Pryntsypy delehyrovanyia orhanam mestnoho samoupravlenyia ot delnykh polnomochyi orhanov yspolnytelnoi vlasty v Ukraini [Principles of delegating of specific authorities of bodies of executive authority to the bodies of local self-government in Ukraine]. *Leges si viata: PublicaGie utiinGificopractica* (electronic journal). Moldova: no. 8/2, pp. 120–124.
10. Zakon Ukrainy (28.04.1996) [Law of Ukraine] Konstytutsiia Ukrainy [The Constitution of Ukraine]: № 254к/96-VR. Available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (accessed 5 November 2019).
11. Zakon Ukrainy (21.05.1997) Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini [Law of Ukraine On local self-government in Ukraine]: no. 280/97. Available at: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (accessed 6 November 2019).
12. Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia (15.10.1985) [The European Charter of local self-government]. Khartiia, mizhnarodnyi document [The Charter, the international document]. Available at: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036 (accessed 6 November 2019).
13. Nikonchuk, A.M. (2011). Teoretychni zasady detsentralizatsii vlady v protsesi rozvytku mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini [Theoretical tenets of decentralization of authority during the process of development of local self-government in Ukraine]. *Pravo i bezpeka* [Law and security], no. 5, pp. 5–8.
14. Onupriienko, A.M. (2006). Delehuvannia derzhavnykh povnovazhen mistsevym orhanam vlady: problemy ta perspektyvy [Delegating of governmental authorities to the bodies of local self-government: problems and perspectives]. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia* [Governmental development and local self-government]. Kharkiv, vol. 12, pp. 179–188.
15. Serohina, S.G. (2001). Strukturni ta kompetentsiini problemy orhanizatsii mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini [Structural and competence issues of organization of local self-government in Ukraine]. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia* [Governmental development and local self-government] (collection of scientific papers), vol. 1, pp. 106–109.
16. Shpak, Y.V. (2017). Zarubizhnyi dosvid rehuliuвання delehovanykh povnovazhen orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v konteksti detsentralizatsii vlady [The foreign experience of regulation of delegated authorities of the bodies of local self-government in the context of decentralization of authority]. *Derzhavne upravlinnia, udoskonalennia ta rozvytok* [Governmental administration, improvement and development] (electronic journal), no. 12. Available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1161> (accessed 8 November 2019).